

ĐÁP ÁN THAM KHẢO KỲ THI TUYỂN SINH LỚP 10 THPT**NĂM HỌC 2026 – 2027****SỞ NGHỆ AN**

Môn thi: Ngữ văn

*(Đáp án được biên soạn bởi thầy/ cô Trung tâm Văn Solar Edu)***PHẦN I. ĐỌC HIỂU (4,0 điểm)****Câu 1:**

- Nhân vật trữ tình trong văn bản là “tôi” – người trực tiếp bộc lộ cảm xúc, suy nghĩ trong bài thơ.

- “Tôi” hiện lên từ hình ảnh “đứa trẻ gầy còm nhút nhát/ Nấp sau cột lạng thẳm theo tiếng hát”, sau này khi đã trưởng thành vẫn nhớ về các anh bộ đội và ngọn lửa của tuổi thơ.

→ Nhân vật trữ tình là một đứa trẻ từng được chứng kiến những người lính, được nghe tiếng hát của họ trong đêm liên hoan và mang theo những kỉ niệm ấy suốt cuộc đời.

Câu 2:

- Những dòng thơ in đậm nhắc đến Chiến dịch Điện Biên Phủ trong cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp.

- Các hình ảnh gợi nhắc đến sự kiện lịch sử này là: “Tây Bắc”, “Pháo vượt đèo”, “Điện Biên”, “Đá núi gập ghềnh, đèo cao chót vót...”.

→ Qua đó, bài thơ gợi lại một thời kì chiến đấu gian khổ, hào hùng của những người lính trong cuộc kháng chiến bảo vệ Tổ quốc.

Câu 3:

- Biện pháp tu từ so sánh: “Bài hát” được so sánh với “sóng vỗ”.

- Tác dụng:

+ Làm cho câu thơ trở nên sinh động, gợi hình, gợi cảm.

+ Hình ảnh “sóng vỗ” gợi những đợt sóng liên tiếp, mạnh mẽ, không ngừng lan tỏa. Qua đó nhấn mạnh sức sống mãnh liệt, âm vang dào dạt và sự ngân vang lâu bền của những bài hát mà các anh bộ đội đã cất lên.

+ Qua đó, thể hiện tình cảm yêu thương, ngưỡng mộ, biết ơn và lưu luyến của nhân vật trữ tình đối với những người lính.

Câu 4:

- Câu thơ “Thương đôi giày rách nát các anh tôi” trước hết khắc họa hình ảnh thực về đôi giày đã rách nát của những người lính.

- Hình ảnh “đôi giày rách nát” gợi:

+ Những chặng đường hành quân xa xôi, hiểm trở, gian khổ mà người lính phải trải qua.

+ Cuộc sống chiến đấu còn nhiều thiếu thốn, vất vả, khắc nghiệt.

+ Đồng thời, hình ảnh ấy góp phần làm nổi bật sự kiên cường, bền bỉ, vượt qua gian khổ của những người lính để thực hiện nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc.

- Từ “thương” thể hiện tình cảm xót xa, yêu thương, cảm phục, trân trọng và biết ơn của nhân vật trữ tình trước những gian lao, hi sinh của các anh.

- Cách gọi “các anh tôi” thể hiện sự gần gũi, thân thương, coi những người lính như những người thân trong gia đình.

→ Câu thơ tuy giản dị nhưng chứa đựng tình cảm chân thành, sâu sắc của một đứa trẻ đối với người lính; đồng thời góp phần khắc họa vẻ đẹp của người chiến sĩ trong những năm tháng chiến tranh.

Câu 5:

- Học sinh trình bày suy nghĩ cá nhân, bảo đảm tính hợp lí, logic, tích cực; có thể diễn đạt theo nhiều cách khác nhau.

- Có thể triển khai theo hướng:

+ Kỷ niệm tuổi thơ là những kí ức về con người, sự việc, cảnh vật, cảm xúc đã để lại dấu ấn trong những năm tháng đầu đời của mỗi người.

+ Những kỉ niệm đẹp là hành trang tinh thần quý giá, góp phần nuôi dưỡng tâm hồn, hình thành nhân cách, bồi đắp tình yêu thương, những ước mơ và khát vọng sống.

+ Kỷ niệm tuổi thơ giúp con người lưu giữ những tình cảm đẹp đối với gia đình, quê hương, thầy cô, bạn bè, những người đã từng xuất hiện trong cuộc đời mình.

+ Khi trưởng thành và gặp khó khăn, những kỉ ức đẹp có thể trở thành điểm tựa tinh thần, nguồn động lực, giúp con người có thêm sức mạnh để vượt qua thử thách.

+ Kỷ niệm tuổi thơ còn nhắc nhở mỗi người biết trân trọng quá khứ, biết ơn những người đã góp phần tạo nên tuổi thơ của mình và sống tốt đẹp hơn trong hiện tại.

→ Qua bài thơ, có thể thấy một đêm liên hoan, tiếng hát của các anh bộ đội và hình ảnh ngọn lửa đã trở thành kí ức không thể phai mờ, theo nhân vật trữ tình “trong suốt tuổi thơ” và cả hành trình trưởng thành. Những ý trên phù hợp với định hướng đáp án đã được công bố.

PHẦN II. VIẾT (6,0 điểm)**Câu 1 (2,0 điểm):**

a. Đảm bảo hình thức đoạn văn nghị luận:

- Viết đúng hình thức một đoạn văn nghị luận, dung lượng khoảng 200 chữ.

- Đoạn văn có sự liên kết giữa các câu, diễn đạt mạch lạc, rõ ràng; không mắc hoặc mắc không đáng kể lỗi chính tả, dùng từ, đặt câu.

b. Xác định đúng vấn đề nghị luận:

- Phân tích được hình ảnh “ngọn lửa” trong bài thơ *Ngọn lửa tuổi thơ* của Xuân Quỳnh.

c. Triển khai vấn đề:

Học sinh có thể sử dụng linh hoạt các thao tác lập luận, nhưng cần bám sát văn bản để làm nổi bật các ý sau:

- Hình ảnh “ngọn lửa” trước hết mang ý nghĩa tả thực:

+ “Ngọn lửa” xuất hiện trong không gian “đêm liên hoan” của những người lính.

+ “Ngọn lửa sáng lên” đem đến ánh sáng và hơi ấm giữa không gian đêm tối, gắn với tiếng hát, màu áo bộ đội và không khí sinh hoạt của những người lính trong những năm tháng chiến tranh.

+ Hình ảnh ấy góp phần tái hiện một cuộc sống chiến đấu tuy gian khổ nhưng vẫn có những phút giây ấm áp, vui tươi, giàu tình người.

- “Ngọn lửa” mang ý nghĩa biểu tượng:

+ “Ngọn lửa sáng lên rồi” gợi sức sống, niềm vui, niềm tin và tinh thần lạc quan của con người trong hoàn cảnh chiến tranh.

- + Hình ảnh “ngọn lửa xanh lá ngọc trang vậy gọi” gắn với hình ảnh người lính trong không gian chiến đấu, đồng thời gọi những miền đất xa xôi, những hành trình mà các anh sẽ đi qua.
- + Đặc biệt, ở cuối bài thơ:

“Nhưng ngọn lửa đã bùng lên tiếng hát

Vẫn diệu kỳ trong suốt tuổi thơ tôi.”

- “Ngọn lửa” không còn chỉ là ngọn lửa vật chất của một đêm liên hoan mà đã trở thành ngọn lửa của kí ức, của tình yêu thương, lòng ngưỡng mộ, biết ơn đối với người lính.
- + Ngọn lửa ấy đã được “bùng lên” trong tiếng hát, trở thành nguồn sáng tinh thần nuôi dưỡng tâm hồn, những ước mơ và khát vọng của đứa trẻ.
- + Dù thời gian trôi qua, “tôi” đã trưởng thành, các anh “bây giờ chắc bạc” tóc, nhưng ngọn lửa của kí ức vẫn không tắt mà “vẫn diệu kỳ” trong tâm hồn.

- Nghệ thuật:

- + Hình ảnh “ngọn lửa” được sử dụng có tính biểu tượng, xuất hiện ở đầu và cuối bài thơ, tạo sự kết nối cho toàn bộ mạch cảm xúc.
- + Sự chuyển đổi từ ngọn lửa thực → ngọn lửa kí ức, tình cảm và khát vọng làm cho hình ảnh thơ giàu sức gợi.
- + Hình ảnh này góp phần thể hiện sâu sắc tình yêu thương, lòng biết ơn đối với người lính và vẻ đẹp của những kỉ niệm tuổi thơ.

→ Đánh giá: Hình ảnh “ngọn lửa” là một hình ảnh trung tâm, giàu ý nghĩa của bài thơ; vừa tươi ấm không gian đêm liên hoan, vừa trở thành ngọn lửa tinh thần cháy mãi trong kí ức tuổi thơ của nhân vật trữ tình.

d. Chính tả, ngữ pháp:

- Bảo đảm chuẩn chính tả, dùng từ, ngữ pháp tiếng Việt.

e. Sáng tạo:

- Có cách diễn đạt độc đáo, cảm nhận sâu sắc; biết lựa chọn và phân tích dẫn chứng tiêu biểu; có liên hệ, đánh giá phù hợp.

Câu 2 (4,0 điểm):

a. Đảm bảo cấu trúc bài văn nghị luận:

- Có đầy đủ Mở bài, Thân bài, Kết bài.
- Các phần có sự liên kết, bố cục hợp lí.
- Dung lượng khoảng 600 chữ.

b. Xác định đúng vấn đề nghị luận:

- Đề xuất những giải pháp thiết thực để lan tỏa giá trị quý báu của lịch sử dân tộc, từ góc nhìn và trách nhiệm của một học sinh.

c. Triển khai vấn đề:

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần bảo đảm các nội dung cơ bản sau:

*** Mở bài:**

- Dẫn dắt: Lịch sử là dòng chảy ghi lại hành trình dựng nước và giữ nước của dân tộc, lưu giữ những chiến công, truyền thống, giá trị văn hóa và bài học quý báu của cha ông.
- Khẳng định: Lịch sử không chỉ thuộc về quá khứ mà còn là điểm tựa để con người hiện tại, định hướng tương lai.

- Nêu vấn đề: Trong bối cảnh hiện nay, cần có những giải pháp thiết thực để lan tỏa giá trị quý báu của lịch sử dân tộc, đặc biệt là sự chủ động của thế hệ trẻ.

*** Thân bài:**

- Giải thích vấn đề:

+ Lịch sử dân tộc là toàn bộ quá trình hình thành, tồn tại và phát triển của dân tộc; bao gồm những sự kiện, nhân vật, truyền thống, thành tựu, giá trị văn hóa và những bài học trong quá trình dựng nước, giữ nước.

+ Giá trị của lịch sử không chỉ nằm ở những sự kiện đã xảy ra mà còn ở những bài học về lòng yêu nước, tinh thần đoàn kết, ý chí độc lập, lòng nhân ái, sự hi sinh và trách nhiệm với cộng đồng.

+ Lan tỏa giá trị lịch sử là làm cho những giá trị ấy được nhiều người biết đến, hiểu đúng, trân trọng, ghi nhớ và vận dụng vào cuộc sống hiện tại.

- Vì sao cần lan tỏa giá trị lịch sử dân tộc?

+ Giúp thế hệ trẻ hiểu về cội nguồn, biết mình là ai và dân tộc mình đã trải qua những gì để có được cuộc sống hôm nay.

+ Bồi đắp lòng yêu nước, niềm tự hào và ý thức trách nhiệm đối với quê hương, đất nước.

+ Giúp thế hệ trẻ học được những bài học quý giá từ quá khứ để ứng xử đúng đắn trong hiện tại và có trách nhiệm với tương lai.

+ Góp phần gìn giữ bản sắc văn hóa dân tộc trong bối cảnh hội nhập quốc tế.

+ Hạn chế tình trạng thờ ơ, thiếu hiểu biết hoặc tiếp nhận thông tin sai lệch về lịch sử.

- Những giải pháp để lan tỏa giá trị lịch sử dân tộc:

+ Đối với học sinh – thế hệ trẻ:

- Chủ động học tập, tìm hiểu lịch sử bằng nhiều hình thức: sách lịch sử, tư liệu, phim tài liệu, bảo tàng, di tích lịch sử, các nguồn thông tin đáng tin cậy.
- Không học lịch sử chỉ để đối phó với bài kiểm tra mà cần tìm hiểu ý nghĩa, bài học và giá trị nhân văn đằng sau mỗi sự kiện, nhân vật.
- Chủ động tham gia các hoạt động trải nghiệm như tham quan di tích, bảo tàng, địa chỉ đỏ; các hoạt động “đền ơn đáp nghĩa”, “uống nước nhớ nguồn”.
- Sử dụng mạng xã hội để lan tỏa kiến thức lịch sử theo cách ngắn gọn, chính xác, sáng tạo và phù hợp với giới trẻ: làm video ngắn, infographic, podcast, bài viết, tranh minh họa, câu chuyện lịch sử...
- Khi chia sẻ thông tin lịch sử trên mạng xã hội cần kiểm chứng nguồn, không chia sẻ những thông tin sai lệch, xuyên tạc hoặc chưa được kiểm chứng.

+ Đối với gia đình:

- Cha mẹ cần kể cho con nghe những câu chuyện về truyền thống gia đình, quê hương, những người đã đóng góp cho đất nước.
- Tạo điều kiện để con được tham quan di tích, bảo tàng, quê hương cách mạng và tham gia các hoạt động tìm hiểu lịch sử.

→ Gia đình là môi trường đầu tiên giúp trẻ hình thành tình yêu với quê hương, cội nguồn.

- Đối với nhà trường:

+ Đổi mới cách dạy và học lịch sử theo hướng sinh động, trực quan, gắn với trải nghiệm, tránh việc chỉ ghi nhớ máy móc các mốc thời gian, sự kiện.

+ Tăng cường sân khấu hóa, dự án học tập, cuộc thi tìm hiểu lịch sử, đóng vai nhân vật lịch sử, thiết kế poster/infographic, làm phim hoặc podcast lịch sử.

+ Tổ chức cho học sinh tham quan bảo tàng, di tích lịch sử, gặp gỡ nhân chứng, cựu chiến binh... để lịch sử trở nên gần gũi và có sức lay động hơn.

+ **Đối với xã hội và các cơ quan truyền thông:**

- Xây dựng những bộ phim, chương trình truyền hình, sách, truyện, sản phẩm nghệ thuật có chất lượng về lịch sử dân tộc.
- Ứng dụng công nghệ số, AI, thực tế ảo, nền tảng mạng xã hội để tái hiện các sự kiện lịch sử một cách hấp dẫn, trực quan nhưng phải bảo đảm tính chính xác.
- Bảo tồn, tôn tạo các di tích lịch sử; đồng thời xây dựng những không gian trải nghiệm lịch sử phù hợp với nhu cầu của thế hệ trẻ.
- Các cơ quan, tổ chức cần cung cấp nguồn tư liệu lịch sử chính thống, dễ tiếp cận để người trẻ có cơ sở kiểm chứng thông tin.

- **Dẫn chứng:** Học sinh có thể lựa chọn những dẫn chứng phù hợp, chẳng hạn việc các trường học tổ chức tham quan bảo tàng, di tích lịch sử; các bạn trẻ thực hiện video, podcast, infographic giới thiệu nhân vật và sự kiện lịch sử; hoặc những dự án số hóa, quảng bá di sản văn hóa.

- **Bàn luận mở rộng – phản đề:**

+ Phê phán những người trẻ thờ ơ, thiếu hiểu biết, xem nhẹ lịch sử dân tộc, cho rằng lịch sử chỉ là những câu chuyện xa xôi, không liên quan đến cuộc sống hiện tại.

+ Phê phán việc tiếp nhận và chia sẻ thông tin lịch sử một cách thiếu kiểm chứng, dẫn đến hiểu sai hoặc vô tình lan truyền những thông tin xuyên tạc lịch sử.

+ Tuy nhiên, lan tỏa lịch sử không có nghĩa là chỉ ca ngợi quá khứ một chiều; cần hiểu lịch sử một cách khách quan, chính xác, biết rút ra bài học từ cả thành công và hạn chế của cha ông.

- **Bài học nhận thức và hành động của học sinh:**

+ Nhận thức được lịch sử là một phần của căn tính dân tộc và là điểm tựa tinh thần của mỗi người Việt Nam.

+ Bản thân cần chủ động học tập, tìm hiểu lịch sử; trân trọng di sản, biết ơn các thế hệ đi trước.

+ Có trách nhiệm chia sẻ những kiến thức lịch sử đúng đắn, tích cực và phù hợp với bạn bè, gia đình và cộng đồng.

+ Bắt đầu từ những hành động nhỏ nhưng thiết thực: đọc một cuốn sách lịch sử, tham quan một di tích, tìm hiểu một nhân vật, kể một câu chuyện lịch sử hoặc tạo một sản phẩm truyền thông lịch sử.

* **Kết bài:**

- Khẳng định lại: Lan tỏa giá trị lịch sử dân tộc là trách nhiệm của toàn xã hội, trong đó thế hệ trẻ giữ vai trò đặc biệt quan trọng.

- Lịch sử chỉ thực sự sống động khi được thế hệ hôm nay hiểu đúng, trân trọng và tiếp tục phát huy những giá trị tốt đẹp trong cuộc sống.

- Liên hệ bản thân: Là học sinh, mỗi người cần bắt đầu từ việc học đúng, hiểu đúng, nhớ đúng và lan tỏa đúng những giá trị của lịch sử dân tộc, để quá khứ trở thành điểm tựa cho

Trung tâm Văn Solaredu

Hệ thống các lớp online

Các lớp trực tiếp: CS1. 44 Nguyễn Cơ Thạch - CS2. 131 Thái Hà - CS3. Khu A
Geleximco - CS4. 106 Hoàng Quốc Việt - CS5. K35 Tân Mai

Website: <https://solar.edu.vn> Hotline: 0922 888 233 - 098 642 0303

hiện tại và tương lai. Định hướng này cũng phù hợp với các gợi ý chấm hiện có về việc học sinh chủ động tìm hiểu lịch sử, sử dụng mạng xã hội, tham gia hoạt động trải nghiệm và đổi mới hình thức giáo dục lịch sử.

